

12.12.2023

ÁLLÁSFOGLALÁSI INDÍTVÁNY

benyújtva a Bizottság alelnöke/az Unió külügyi és biztonságpolitikai főképviseleje nyilatkozatát követően

az eljárási szabályzat 132. cikkének (2) bekezdése alapján

a guatemalai puccskísérletről
(2023/3031(RSP))

Miguel Urbán Crespo, Idoia Villanueva Ruiz
a The Left képviselőcsoport nevében

**Az Európai Parlament állásfoglalása a guatemalai puccskísérletről
(2023/3031(RSP))**

Az Európai Parlament,

- tekintettel a Guatemaláról szóló korábbi állásfoglalásaira, és különösen a választásokat követő helyzetről, a jogállamiságról és az igazságszolgáltatás függetlenségéről szóló, 2023. szeptember 14-i¹, az emberi jogok guatemalai helyzetéről szóló, 2019. március 14-i² és a jogállamiság és az emberi jogok helyzetéről a Guatemalai Köztársaságban című, 2022. április 7-i állásfoglalására³,
  - tekintettel az ENSZ 1948. évi Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozatára, az 1966. évi Gazdasági, Szociális és Kulturális Jogok Nemzetközi Egyezségokmányára, valamint az emberi jogok védelmezőiről szóló 1998. évi ENSZ-nyilatkozatra,
  - tekintettel az Unió külügyi és biztonságpolitikai főképviselőjének/a Bizottság alelnökének a guatemalai elnökválasztásról szóló, 2023. december 8-i, valamint 2023. augusztus 21-i és 28-i nyilatkozataira,
  - tekintettel az Európai Unió guatemalai választási megfigyelő küldöttségének 2023. november 13-i zárójelentésére,
  - tekintettel az ENSZ emberi jogi főbiztosának 2023. december 9-i nyilatkozatára, amelyben sajnálatát fejezte ki „a választások eredményének aláásására irányuló folyamatos kísérletek” miatt, továbbá 2023. július 27-i nyilatkozatára, amelyben „mély aggodalmát fejezte ki a guatemalai választási folyamat aláásására irányuló kísérletek miatt”,
  - tekintettel eljárási szabályzata 132. cikkének (2) bekezdésére,
- A. mivel 2023. augusztus 28-án Guatemala Legfelsőbb Választási Bírósága bejelentette a békés, jól szervezett választások hivatalos eredményeit, és kihirdette a *Movimiento Semillá*hoz tartozó Bernardo Arévalo és Karin Herrera egyértelmű győzelmét, akiket Guatemala elnökének és alelnökének választottak;
- B. mivel december 8-án José Rafael Curruchiche, büntetlenség elleni különleges ügyész kijelentette, hogy a választásokat a választói névjegyzékek rendellenes volta miatt „semmisnek” kell nyilvánítani; mivel az ügyész vádjaiban más bűncselekmények mellett Arévalót állítólagos pénzmosással is megvádolták; mivel a Legfelsőbb Választási Bíróság elnöke bejelentette, hogy az eredmények „érvényesek, hivatalosak és megváltoztathatatlanok”;
- C. mivel mind a megválasztott jelölt, Bernardo Arévalo, mind pedig különböző

---

¹ Elfogadott szövegek, P9_TA(2023)0322.

² HL C 23., 2021.1.21., 92. o.

³ HL C 434., 2022.11.15., 71. o.

nemzetközi intézmények figyelmeztettek a folyamatban lévő államcsínyre;

- D. mivel ez a kísérlet csak a főügyészi hivatal, néhány bíró és a guatemalai kongresszus legújabb erőfeszítése a választási eredmények érvénytelenítésére, annak ellenére, hogy a törvény nem teszi lehetővé az ügyész számára, hogy befolyásolja a választások eredményét; mivel Volker Türk, az ENSZ emberi jogi főbiztosa azzal vádolta meg a guatemalai főügyészi hivatalt, hogy „a választások aláásására törekedett”, és kijelentette, hogy a guatemalai hatóságok igazságügyi és politikai intézkedései régóta „aláássák a jogállamiságot és a demokráciát”;
- E. mivel november 2-án a Legfelsőbb Választási Bíróság ismét felfüggesztette a *Movimiento Semilla* bejegyzését; mivel ez többek között azt jelenti, hogy a *Semilla* nem alakíthat képviselőcsoportot és nem képviselheti magát a kongresszusi bizottságokban; mivel 2023 júliusa óta a *Movimiento Semilla* és tagjai politikai és intézményi üldöztetésnek, jogi hadviselésnek, önkényes letartóztatásoknak és halálos fenyegetéseknek vannak kitéve; mivel az EU guatemalai választási megfigyelő küldöttsége az ügyet a *Semillával* szembeni „bírósi üldöztetés”, „zaklatás” és „megfélemlítés” gyakorlatának részeként írta le;
- F. mivel a választásokat a kezdetektől fogva a választójog elleni támadások és a versenyfeltételek egyenlőtlenre tételére irányuló erőfeszítések jellemezték; mivel a választási hatóságok korábban politikai indíttatású határozatokkal tiltották el Thelma Cabrera, Roberto Arzú és Carlos Pineda ellenzéki elnökjelölteket; mivel a főügyészi hivatal önkényes bünyogi nyomozást indított Edmond Mulet jelölt ellen;
- G. mivel szeptemberben a főügyészi hivatal arra kérte a Legfelsőbb Bíróságot és a kongresszust, hogy függesse fel a Választási Bíróság bíráinak mentelmi jogát, hogy nyomozást indíthassanak ellenük a választási eredmények továbbítására szolgáló szoftver beszerzésével kapcsolatos állítólagos „szabálytalanságok” miatt; mivel november 7-én a Legfelsőbb Bíróság a kongresszus elé utalta az ügyet; mivel november 30-án a kongresszus többsége a négy bíró mentelmi jogának felfüggesztése mellett szavazott; mivel közülük hárman ezt követően elhagyták az országot;
- H. mivel novemberben a főügyészi hivatal bejelentette, hogy vizsgálatot indít a San Carlos Egyetemen 2022-ben tartott, nagyrészt békés tüntetéssel kapcsolatban; mivel az ügyészek elfogatóparancsot kértek 27 aktivista, diákok, egyetemi oktatók, emberijogvédők és a *Semilla* egy tagja ellen; mivel a hivatal arra is felkérte a Legfelsőbb Bíróságot, hogy függesse fel Arévalo és Herrera mentelmi jogát annak érdekében, hogy vizsgálatot indíthassanak ellenük, amiért állítólag a közösségi médiában közzétett bejegyzésekkel támogatták a diáktüntetést;
- I. mivel Guatemalában az elmúlt években kriminalizálták az emberijog-védőket, a független újságírókat, az ügyészeket, a büntetlenség elleni nemzetközi bizottság volt tagjait, valamint a korrupciót és az emberi jogi visszaéléseket kivizsgáló és nyilvánosságra hozó bírakat; mivel 2019 óta több mint ötven emberijog-védő, újságíró, ügyvéd és bíró kényszerült elhagyni Guatemalát igazságtalan büntetőjogi vádak és amiatt, hogy az ellenük folyó eljárásokban nem voltak biztosítva az igazságszolgáltatás garanciái; mivel José Rubén Zamorát, az országban tapasztalható korrupcióval kapcsolatos nyomozásairól ismert újságírót 2023. júniusban hat év börtönbüntetésre

ítélték; mivel a második fellebbviteli tanács októberben hatályon kívül helyezte az ítéletet, de Zamora továbbra is börtönben várja ügye újratárgyalását;

- J. mivel az ENSZ emberi jogi főbiztosa, valamint a bírák és az ügyvédek függetlenségével foglalkozó különleges előadó megjegyezte, hogy az ügyészek és bírák elleni vizsgálatok közül sok sérti az igazságszolgáltatás függetlenségét és a jogszerű eljárást, és úgy tűnik, hogy megtorlásként szolgál a korrupció elleni küzdelemben végzett munkájukért;
- K. mivel a választási eredmények figyelmen kívül hagyására irányuló kísérletek tömeges tiltakozásokat váltottak ki, többek között az őslakosok, diákok és népi mozgalmak részvételével; mivel a tiltakozók a választások eredményeinek tiszteletben tartását követelték, és felszólítottak Consuelo Porras, főügyész és a büntetlenség elleni különleges ügyész lemondására, akiket a folyamatban lévő államcsínyért felelősnek tartanak;
1. határozottan elítéli a folyamatban lévő államcsínyt, és követeli, hogy vessenek véget minden olyan szelektív és önkényes jogi és eljárási intézkedésnek, amely a választások eredményének megváltoztatására irányul;
  2. felszólítja a guatemalai politikai pártokat, kormányzati ágakat és intézményeket, köztük a Legfelsőbb Bíróságot és az Alkotmánybíróságot, hogy teljes mértékben tartsák tiszteletben a hatalmi ágak szétválasztását és a guatemalai nép szavazóurnáknál egyértelműen kifejezett akaratát, és kéri, hogy támogassák a békés és jogszerű hatalomátadást és Bernardo Arévalo 2024. január 14-i beiktatását;
  3. elutasítja a *Movimiento Semilla* párt jogállásának felfüggesztését, és felszólítja a guatemalai hatóságokat, hogy haladéktalanul hagyjanak fel a párt tagjaival szembeni önkényes és jogellenes büntetőeljárásokkal;
  4. elutasítja az igazságügyi szereplők, a büntetlenség elleni guatemalai nemzetközi bizottság volt tisztviselői, az emberi jog-védők, az újságírók és az emberi jogok védelmében, valamint a korrupció és a büntetlenség elleni küzdelemben Guatemalában részt vevő egyéb személyek folyamatos kriminalizálását; sürgeti a hatóságokat, hogy tartózkodjanak minden olyan kísérlettől, amely munkájuk kriminalizálására, megbélyegzésére vagy más módon történő akadályozására irányul;
  5. felszólítja a hatóságokat, hogy haladéktalanul és feltétel nélkül bocsássák szabadon a véleménynyilvánítás szabadságához való joguk gyakorlása vagy jogaik védelme miatt bebörtönzött személyeket, például Virginia Laparrát és José Rubén Zamora újságírót; kéri, hogy szüntessenek meg minden ellenük indított, megalapozatlan büntetőeljárást;
  6. sürgeti a guatemalai hatóságokat, hogy hagyjanak fel azon személyek kriminalizálásával, akik a tudományos élet szabadságához és az egyetemi autonómiához való jogot védik, szüntessenek meg minden megalapozatlan büntetőeljárást a San Carlos Egyetemen tartott békés tüntetések során igazságtalanul őrizetbe vett személyek ellen, és vonják vissza a fennmaradó 21 ember elleni elfogatóparancsot, akiket letartóztatás fenyeget;
  7. sürgeti, hogy tegyenek lépéseket a guatemalai főügyészi hivatal és igazságügyi ága függetlenségének garantálására; elítéli, hogy a guatemalai igazságügyi és ügyészségi

intézmények eszközként való felhasználása, valamint a magas rangú állami tisztviselőkkel és vállalatulajdonosokkal kapcsolatban álló bünszervezetekkel szembeni nyomozást vagy ezek büntetőeljárás alá vonását végző személyek elleni támadások és kriminalizálásuk nem új jelenség; sürgeti a hatóságokat, hogy hozzák meg a szükséges intézkedéseket a bűncselekményeket kivizsgáló és büntetőeljárás alá vonó személyek védelme és az ország elhagyására kényszerült személyek biztonságos visszatérésének biztosítása érdekében;

8. felhívja a hatóságokat annak biztosítására, hogy az igazságszolgáltatási rendszert ne használják a civil társadalom és a közösségek büntetőeljárás alá vonásának eszközeként, és hogy minden ügyben biztosítsák a tisztességes és átlátható bírósági eljárást;
9. követeli a véleménynyilvánítás, a gyülekezés és az egyesülés szabadságának tiszteletben tartását, amelyet a nemzetközi normák, valamint az ENSZ szerződésai és egyezményei garantálnak;
10. elítéli az emberijog-védők, újságírók, a civil társadalmi és közösségi vezetők meggyilkolását és az ellenük indított támadásokat, és aggodalmát fejezi ki a földhöz és a területhez való jog védelmezőinek különleges helyzete miatt, akiket kriminalizálnak és folyamatosan támadják jogukat; hangsúlyozza, hogy a guatemalai hatóságoknak garantálniuk kell, hogy az emberijog-védők képesek legyenek munkájukat elvégezni, és ebben az értelemben sürgeti a hatóságokat, hogy dolgozzanak ki az emberijog-védők védelmét szolgáló közpolitikát, vessenek véget a büntetlenségnek, és indítsanak eljárást az emberijog-védők elleni támadásokért felelős személyek ellen;
11. rendkívül aggasztónak tartja a jogállamiság folyamatos romlását Guatemalában; emlékeztet arra, hogy az EU–Közép-Amerika társulási megállapodás szerint Guatemalának tiszteletben kell tartania és meg kell szilárdítania a jogállamiság, a demokrácia és az emberi jogok elveit; felhívja a Bizottságot, hogy a jelenlegi körülményekre tekintettel Guatemala tekintetében haladéktalanul függessze fel az EU és Közép-Amerika közötti társulási megállapodás kereskedelmi pillérének ideiglenes alkalmazását;
12. elítéli az uniós „multinacionális vállalatok” guatemalai tevékenységének negatív hatásait, például az általános elszegényedést és az emberi jogok rendszeres megsértését, ami az ország emberi és természeti erőforrásainak kizsákmányolásából fakad, és elítéli a büntetlenséget, amelyet ezek a vállalatok Guatemalában élveznek; felszólítja a tagállamokat annak biztosítására, hogy a nemzeti joguk hatálya alá tartozó vállalatok a nem uniós országokban való letelepedésükkor, illetve tevékenységük ottani végzésekor ne hagyják figyelmen kívül az emberi jogokat, valamint az alkalmazandó szociális, egészségügyi és környezetvédelmi normákat; felszólítja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy tegyék meg a szükséges lépéseket azon uniós székhelyű vállalatokkal szemben, amelyek nem felelnek meg e normáknak, vagy nem kárpótolják megfelelően azon emberi jogi jogsértések áldozatait, amelyekért közvetlenül vagy közvetetten ők felelősek;
13. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást a Tanácsnak, a Bizottságnak, a Bizottság alelnökének/az Unió külügyi és biztonságpolitikai főképviselőjének, a tagállamok kormányainak és parlamentjeinek, a Guatemalai Köztársaság elnökének,

kormányának és kongresszusának, az ENSZ Emberi Jogi Tanácsának, a Közép-amerikai Gazdasági Integrációs Titkárságnak, valamint az Euro–Latin-amerikai Parlamenti Közgyűlésnek.